

Flora- en faunaonderzoek Westpoort te Heerhugowaard

Resultaten vleermuizen-, vogels- en visseninventaristatie

Definitief

Gemeente Heerhugowaard

Grontmij Nederland B.V.
Alkmaar, 9 november 2011

Verantwoording

Titel : Flora- en faunaonderzoek Westpoort te Heerhugowaard
Subtitel : Resultaten vleermuizen-, vogels- en visseninventarisaie
Projectnummer : 308941
Referentienummer : GM-0040653
Revisie : 01
Datum : 9 november 2011

Auteur(s) : ing. S.J. Roodzand
E-mail adres : sandra.roodzand@grontmij.nl
Gecontroleerd door : ing. M. Kolen
Paraaf gecontroleerd :
Goedgekeurd door : ing. R. Krom
Paraaf goedgekeurd :
Contact : Grontmij Nederland B.V.
Robijnstraat 11
1812 RB Alkmaar
Postbus 214
1800 AE Alkmaar
T +31 72 547 57 57
F +31 72 547 57 50
www.grontmij.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Plangebied	4
1.3	Voorgenomen ontwikkeling.....	5
2	Methode	7
2.1	Inleiding.....	7
2.2	Broedvogelinventarisatie.....	7
2.3	Visseninventarisatie	7
2.4	Amfibieën	8
2.5	Vleermuizenonderzoek	8
3	Onderzoeksresultaten.....	9
3.1	Broedvogels	9
3.2	Vissen	11
3.3	Amfibieën	11
3.4	Vleermuizen	12
3.5	Overige soorten	13
4	Effectbeoordeling	14
4.1	Broedvogels	14
4.2	Vissen	14
4.3	Amfibieën	14
4.4	Vleermuizen	14
4.5	Ontheffing Flora- en faunawet	15
4.5.1	Bittervoorn en kleine modderkruiper.....	15
4.5.2	Buizerd	16
4.5.3	Zorgvuldig handelen	16
5	Conclusies en aanbevelingen.....	18
5.1	Conclusies.....	18
5.2	Aanbevelingen	19
	Literatuurlijst	20

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Gemeente Heerhugowaard is voornemens om het terrein Westpoort opnieuw in te richten. Hier zal een het nieuwe ziekenhuis worden gerealiseerd. In een eerder stadium heeft Grontmij reeds een quick-scan natuur¹ uitgevoerd. Naar aanleiding hiervan is Grontmij gevraagd om nader onderzoek uit te voeren naar het voorkomen van vleermuizen, vissen en broedvogels. In deze rapportage worden de resultaten verwerkt.

1.2 Plangebied

Westpoort bevindt zich aan de westzijde van Heerhugowaard. Het terrein wordt begrensd door de N242, het spoor, Abe Bonnemaweg en de Westtangent. In figuur 1 is de ligging van het plangebied weergegeven. Het plangebied bestaat in de huidige situatie uit een voormalige boerderij (reeds gesloopt) met erfbeplanting (nog aanwezig) en agrarisch gebied.

Figuur 1: Ligging plangebied Westpoort (rood)

¹ Grontmij, 2008. Quick-scan gebiedsontwikkeling Westpoort, Heerhugowaard.

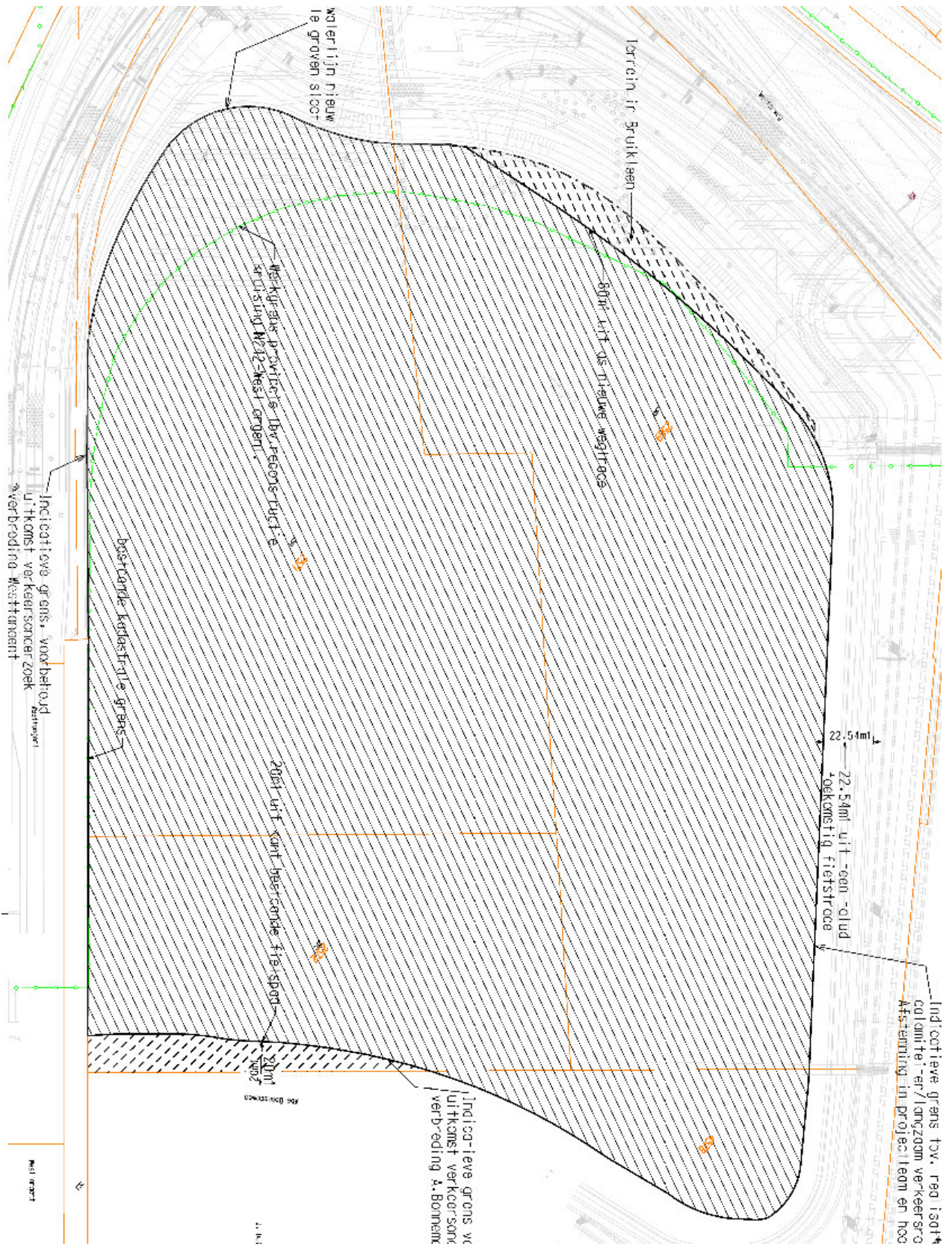
1.3 Voorgenomen ontwikkeling

Op het terrein van Westpoort wordt het nieuwe ziekenhuis (van MCA) gerealiseerd. De inrichting van de toekomstige situatie is nog niet bekend. Uitgangspunt is dat tweederde van het gebied zal worden ingericht met bebouwing en parkeerterrein, aldus gemeente Heerhugowaard. Minstens tweederde van het terrein zal dan ook worden vergaven en slootjes worden gedempt. Het te dempen wateroppervlakte zal uiteindelijk weer moeten worden gecompenseerd (opnieuw gegraven van water). Uiteindelijk zal de oppervlakte van het water gelijk blijven.

Het werkgebied van Westpoort (nieuwe MCA) is kleiner dan het onderzoeksgebied zoals in figuur 1 is weergegeven. In figuur 3 is het werkgebied weergegeven. Werkzaamheden buiten deze begrenzing vallen buiten de toetsing van dit rapport.

Figuur 2: Foto van het plangebied eind van de zomer

Figuur 3: Werkgebied Westpoort

2 Methode

2.1 Inleiding

Het onderzoek is verdeeld in de inventarisatie van broedvogels, vissen, vleermuizen en amfibieën. Per inventarisatie worden de uitgevoerde werkzaamheden hier nader toegelicht. De inventarisaties zijn uitgevoerd door ecologisch adviesbureau E.C.O.-logisch.

2.2 Broedvogelinventarisatie

Er is een inventarisatie uitgevoerd naar jaarrond beschermde nesten en vaste verblijfplaatsen van vogels. Het gaat hierbij om categorieën 1-5 uit de herziene vogellijst van het Ministerie van LNV welke 26 augustus 2009 is gepubliceerd. Het inventariseren van broedvogels is gebaseerd op de BMP-methode van SOVON voor alle soorten in open grasland met boerderijen². Om de aanwezigheid van broedgevallen en territoria vast te stellen, zijn 7 bezoeken aan het projectgebied gebracht, vanaf één uur voor zonsopkomst tot circa één uur na zonsopkomst. Door één uur voor zonsopkomst in het onderzoeksgebied te zijn, kan tevens de activiteit van nachttactieve soorten worden onderzocht. De bezoeken hebben plaatsgevonden met een minimale tussenpose van 7 dagen. Het inventariseren van broedvogels heeft plaatsgevonden in de periode april tot en met juni.

Een overzicht van de inventarisaties staat weergegeven in tabel 1.

Tabel 1: Inventarisatie broedvogels

Datum	Tijd	Type onderzoek	Weersomstandigheden
22-04-2011	05:39 - 07:39	BMP broedvogels	12°C, windkracht 2, half bewolkt
06-05-2011	05:02 - 07:02	BMP broedvogels	13°C, windkracht 2, licht bewolkt
17-05-2011	04:44 - 06:44	BMP broedvogels	12°C, windkracht 2, bewolkt
30-05-2011	04:28 - 06:28	BMP broedvogels	13°C, windkracht 2, bewolkt
08-06-2011	04:22 - 06:22	BMP broedvogels	12°C, windkracht 3, licht bewolkt
16-06-2011	04:39 - 06:39	BMP broedvogels	14°C, windkracht 2, bewolkt
24-06-2011	04:21 - 06:21	BMP broedvogels	13°C, windkracht 2, bewolkt

2.3 Visseninventarisatie

Op 9 juni 2011 is een inventarisatie naar beschermde vissoorten uitgevoerd. Deze inventarisatie is uitgevoerd middels elektrovisserij, ondersteund door bemonstering met een schepnet. De visseninventarisatie is uitgevoerd conform de door RAVON opgestelde richtlijnen³. Bij de methode van elektrovisserij levert een aggregaat stroom, een geleidend schepnet wordt in het water gestoken waardoor een elektrisch veld rondom de boot ontstaat. De vis in de nabijheid van het schepnet raakt verdoofd door de elektriciteit en drijft aan het oppervlak. De vis wordt uit het water in een teil geschept. Hier heeft de vis gelegenheid om weer bij te komen en kan men de vis gemakkelijk en veilig op soortniveau determineren. Bij het elektrisch vissen worden de vissen tijdelijk verdoofd, maar dit heeft geen negatief effect op de gezondheid van de vis. De vissen komen snel bij en kunnen hierna meteen weer wegzwemmen. Ter aanvulling is voor de kleine modderkruiper en amfibieën bemonsterd met een schepnet.

² Dijk, A.J. van, 2004, Handleiding Broedvogel Monitoring Project (Broedvogelinventarisatie in proefvlakken), SOVON Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen.

³ Spikmans, F, T. de Jong, F.G.W.A. Ottburg & J. Kranenbarg, 2008, Methodiek en richtlijnen voor verspreidingsonderzoek naar bittervoorn, kleine modderkruiper en grote modderkruiper. Stichting RAVON, Nijmegen.

2.4 Amfibieën

Met betrekking tot de rugstreeppad is tijdens de overige inventarisaties actief gezocht naar de aanwezigheid van individuen, larven en geluisterd naar kooractiviteit.

2.5 Vleermuizenonderzoek

De werkzaamheden met betrekking tot vleermuizen zijn te verdelen in onderzoek naar zomerverblijven en kraamkolonies, paarverblijven en zwermplaatsen en vliegroutes en foerageergebieden. Onderstaand worden de inventarisaties per onderzoeksdeel toegelicht.

Zomer- en kraamverblijven

In de periode van 15 mei – 15 juli 2011 is onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van zomerverblijven en kraamverblijven van vleermuizen. In tabel 2 staat een overzicht van de inventarisaties weergegeven.

Tabel 2: Inventarisatie zomerverblijven en kraamkolonies vleermuizen

Datum	Tijd	Type onderzoek	Weersomstandigheden
18-05-2011	02:42 - 05:42	Zomerverblijven en kraamkolonies	13°C, windkracht 3, bewolkt
30-05-2011	21:31 - 00:31	Zomerverblijven en kraamkolonies	14°C, windkracht 2, bewolkt
07-07-2011	02:29 - 05:29	Zomerverblijven en kraamkolonies	15°C, windkracht 2, bewolkt

Paarverblijven en zwermplaatsen

In de periode van 15 juli – 15 september is onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van paarverblijven en zwermplaatsen van vleermuizen. In tabel 3 staat een overzicht van de inventarisaties weergegeven.

Tabel 3: Inventarisatie paarverblijven en zwermplaatsen vleermuizen

Datum	Tijd	Type onderzoek	Weersomstandigheden
29-07-2011	02:57 - 05:57	Paarverblijven en zwermplaatsen	13°C, windkracht 2, bewolkt
15-08-2011	03:23 - 06:23	Paarverblijven en zwermplaatsen	12°C, windkracht 2, helder
25-08-2011	20:44 - 23:44	Paarverblijven en zwermplaatsen	16°C, windkracht 2, bewolkt

Winterverblijven

Tijdens het onderzoek naar paarverblijven en zwermplaatsen is aandacht besteed aan de aanwezigheid van zwermende vleermuizen bij potentiële winterverblijven. De boomholtes op het terrein zijn niet geschikt als winterverblijfplaats. Hierdoor is aanvullend onderzoek in de winter (december- februari) niet noodzakelijk.

Vliegroutes en foerageerzones

Simultaan met de overige onderzoeken is onderzoek verricht naar de aanwezigheid van vliegroutes en foerageergebieden van vleermuizen in het onderzoeksgebied.

De inventarisatie van vleermuizen is met behulp van een zogenaamde batdetector uitgevoerd. Er is standaard gewerkt met de Petersson D240X of een vergelijkbare detector, waarmee (vertraagde) opnamen kunnen worden gemaakt ten behoeve van eventuele analyse achteraf. De inventarisaties hebben plaatsgevonden conform het Vleermuisprotocol 2011⁴.

⁴ Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging en Gegevensautoriteit Natuur 2011. Vleermuisprotocol 2011, 30 maart 2011

3 Onderzoeksresultaten

3.1 Broedvogels

Tijdens de broedvogelinventarisaties zijn van diverse soorten territoria en broedgevallen waargenomen. In tabel 4 zijn de resultaten van de broedvogelinventarisatie weergegeven. In figuur 5 zijn de resultaten in kaart gebracht.

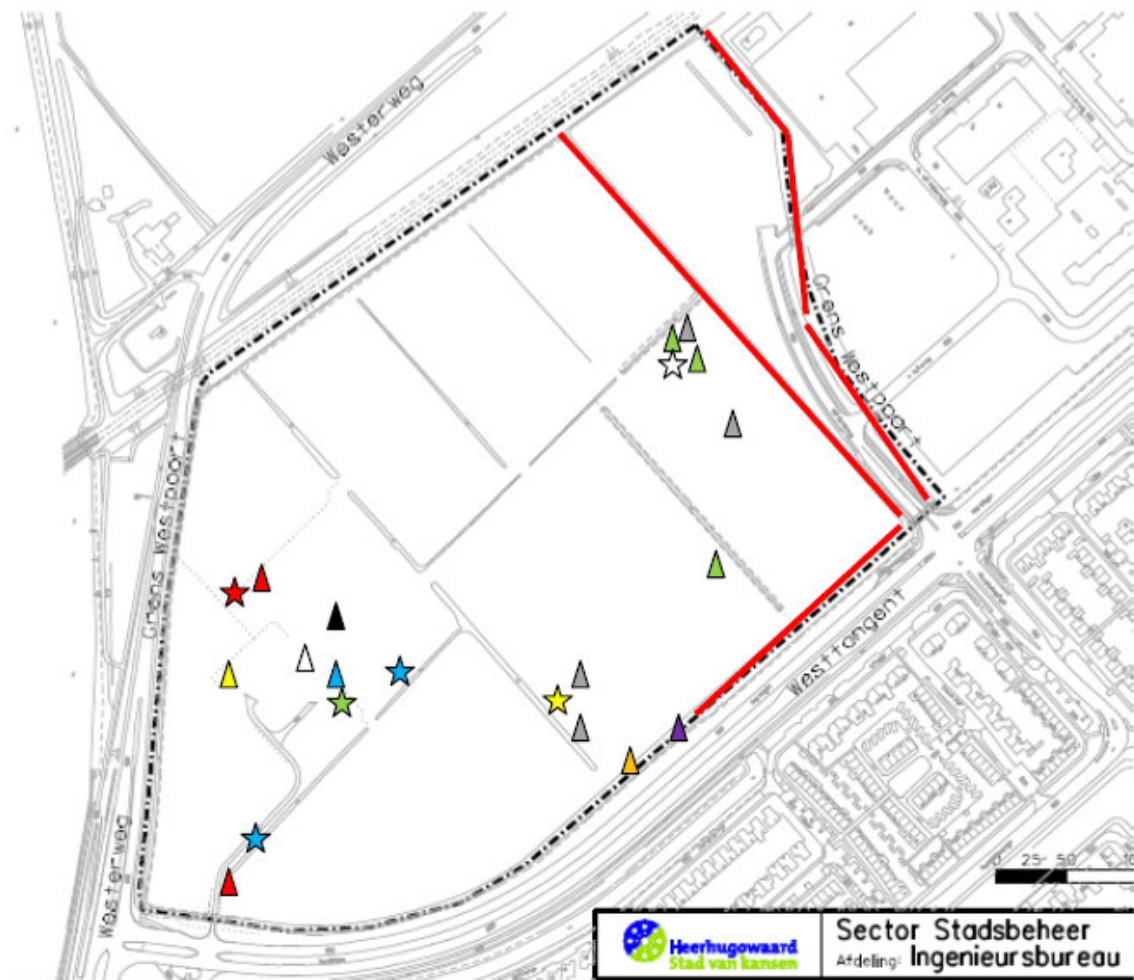
Tabel 4: Broedvogels Nederlandse

Naam	Wetenschappelijke naam	Nest/territorium/jongen	Categorie
Buizerd	<i>Buteo buteo</i>	Nest	4
Fitis	<i>Phylloscopus trochilus</i>	Territorium / jongen	-
Kievit	<i>Vanellus vanellus</i>	Nest (3)	-
Koolmees	<i>Parus major</i>	Ouders met jongen	-
Meerkoet	<i>Fulica atra</i>	Nest	-
Merel	<i>Turdus merula</i>	Territorium	-
Pimpelmees	<i>Cyanistes caeruleus</i>	Territorium	-
Scholekster	<i>Haematopus ostralegus</i>	Nest (4)	-
Tijftjaf	<i>Phylloscopus collybita</i>	Territorium	-
Tureluur	<i>Tringa totanus</i>	Nest (1)	-
Vink	<i>Fringilla coelebs</i>	Territorium	-
Wilde eend	<i>Anas platyrhynchos</i>	Nest	-
Winterkoning	<i>Troglodytes troglodytes</i>	Territorium / jongen	-
Zwartkop	<i>Sylvia atricapilla</i>	Territorium	-

Tijdens de inventarisatie is vastgesteld dat de nesten van kievit en tureluur deels waren gepredeerd door kauwtjes of kraaien, zie figuur 4. In de voormalige erfbeplanting op het terrein is een buizerd nest waargenomen, zie figuur 4. Van de aangetroffen broedvogels is het nest van de buizerd jaarrond beschermd. In figuur 5 is de locatie van het buizerd nest weergegeven. De nestlocatie valt buiten het werkgebied van Westpoort (zie figuur 3). De buizerd is niet in staat zelfstandig een nest te maken en maakt daarom gebruik van (oude) kraaien/ ekster nesten. Om deze reden is het nest van de buizerd jaarrond beschermd. Voor de kan van de boom met het nest is ten alle tijden een ontheffing Flora- en faunawet noodzakelijk. De overige broedvogels zijn buiten het broedseizoen niet beschermd.

Figuur 4: Links = jonge buizerd op het nest
rechts = gepredeerd kievitsei

- Buizerd
- Fitis
- Kievit
- Koolmees
- Meerkoet
- Merel
- Pimpelmees
- Scholekster
- Tijftjaf
- Tureluur
- Vink
- Wilde eend
- Winterkoning
- Zwartkop

Sloten waar de bittervoorn voorkomt —

Figuur 5: Resultaten broedvogelinventarisatie en locatie van bittervoorn

3.2 Vissen

Binnen het projectgebied zijn circa 30 individuen van de bittervoorn aangetroffen, de bittervoorn is beschermde soort onder tabel 3 van de Flora- en faunawet en de Habitatrichtlijn bijlage IV. Er zijn individuen van de paling en het vetje waargenomen, deze soorten staan op de rode lijst. Een overzicht van alle aangetroffen soorten staat weergegeven in tabel 5. In figuur 5 staat ingetekend in welke sloten de bittervoorn is aangetroffen. Naast de vissen zijn in het watersysteem ook zoetwatermossels aangetroffen, deze zijn noodzakelijk voor de voortplanting van de bittervoorn (leven in symbiose).

Tabel 5: Resultaten visinventarisatie

Soort	Wetenschappelijke naam	Beschermde status
Baars	<i>Perca fluviatilis</i>	Visserijwet
Bittervoorn	<i>Rhodeus amarus</i>	Flora en faunawet tabel 3
Blankvoorn	<i>Rutilus Rutilus</i>	Visserijwet
Paling	<i>Anguilla anguilla</i>	Visserijwet/ Rode lijst
Riviergrondel	<i>Gobio gobio gobio</i>	Visserijwet
Ruisvoorn	<i>Scardinius erythrophthalmus</i>	Visserijwet
Snoek	<i>Esox lucius</i>	Visserijwet
Tiendornige stekelbaars	<i>Pungitius pungitius</i>	Visserijwet
Vetje	<i>Leucaspis delineatus</i>	Visserijwet/ Rode lijst
Zeelt	<i>Tinca tinca</i>	Visserijwet

Van alle aangetroffen vissoorten kent alleen de bittervoorn een beschermde status onder de Flora- en faunawet. De overige soorten vallen onder de Visserijwet en voor deze soorten hoeven, naast de algemene zorgplicht, geen aanvullende maatregelen te worden getroffen.

Ten behoeve van reconstructie N242/ Westtangent is ook een visseninventarisatie uitgevoerd. Dit onderzoek heeft enige overlap met het onderzoeksgebied van Westpoort. In de kleine vaart langs de Westtangent is één kleine modderkruiper (tabel 2) aangetroffen. In het sierwater en in de kleine vaart ten zuiden van Westtangent zijn enkele bittervoorns gevangen. Deze laatste is buiten het plangebied van Westpoort. Naast deze beschermde soorten zijn tevens karper, brasem, baars en tiendornige stekelbaars aangetroffen (Grontmij, 2011⁵).

Figuur 6: Links= bittervoorn en rechts= subadult van de bastaardkikker

3.3 Amfibieën

Tijdens het amfibieënonderzoek is de rugstreeppad niet waargenomen en ook niet via kooractiviteit in de omgeving gesignaleerd. Het voorkomen van de rugstreeppad binnen het plangebied wordt op basis van dit onderzoek uitgesloten.

Er zijn wel individuen en larven van de bastaardkikker waargenomen (zie figuur 6). De wateren in het projectgebied functioneren voor deze soort als leefgebied en voortplantingslocatie. Er is een individu van de kleine watersalamander aangetroffen in het projectgebied. Zowel bastaardkikker als kleine watersalamander zijn algemene soorten en vallen onder tabel 1 Flora- en faunawet. In het kader van ruimtelijke ingrepen geldt voor al deze soorten een algehele vrijstelling van Flora- en faunawet.

⁵ Grontmij, 2011. Visseninventarisatie Westtangent N242 Heerhugowaard; Resultaten visseninventarisatie. Grontmij, mei 2011.

3.4 Vleermuizen

In deze paragraaf wordt per functie van leefgebied van vleermuizen, resultaten van het onderzoek uitgeschreven. In figuur 7 zijn de resultaten van het vleermuizen onderzoek weergegeven.

Zomer- en kraamverblijven

Tijdens het onderzoek naar zomer- en kraamverblijven in de periode mei- juli zijn vier vleermuissoorten waargenomen: gewone dwergvleermuis, meervleermuis, rosse vleermuis en ruige dwergvleermuis. Binnen het onderzoeksgebied zijn geen zomer- en kraamverblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen.

Paarverblijven en zwermplaatsen

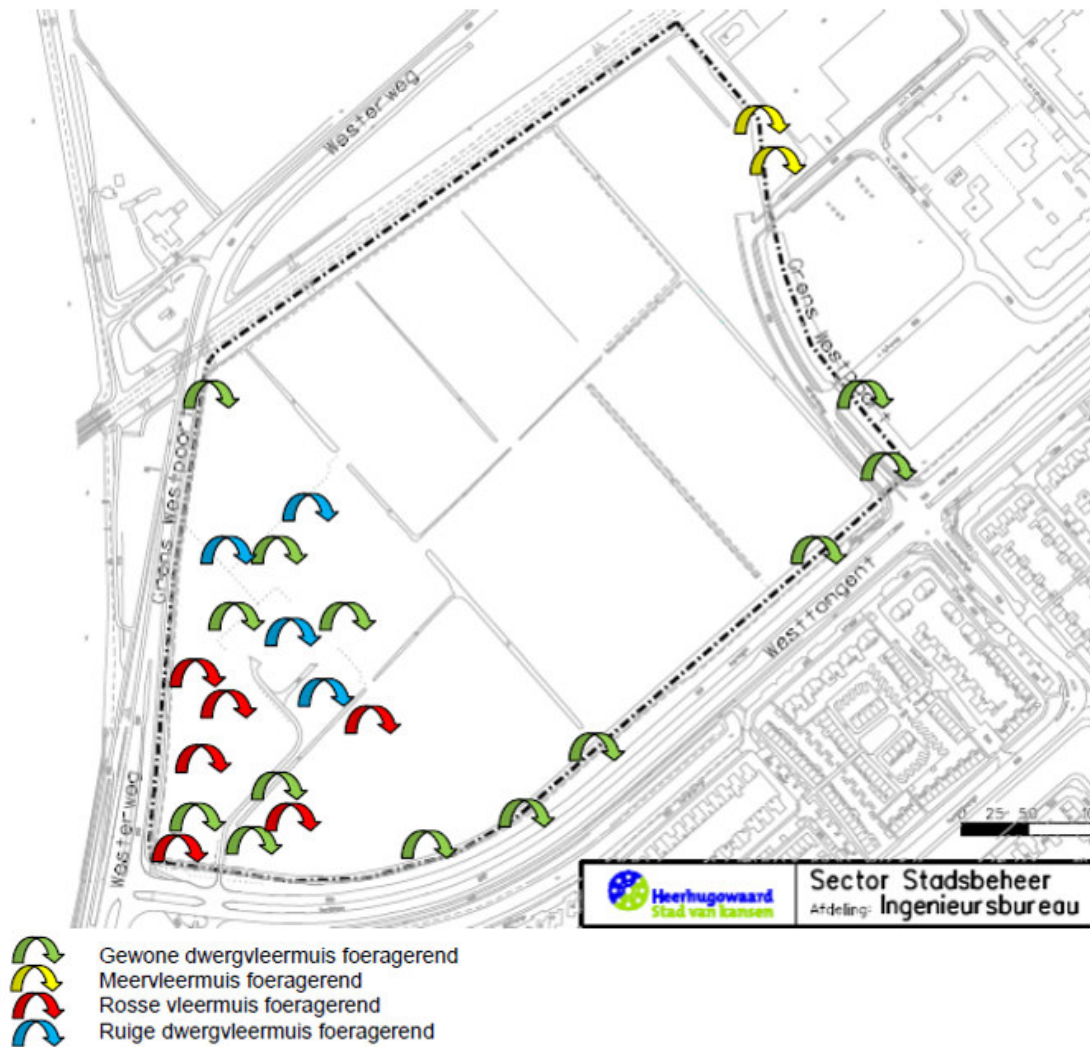
In de onderzoeksperiode naar paarverblijven en zwermplaatsen periode zijn drie vleermuissoorten waargenomen: gewone dwergvleermuis, rosse vleermuis en ruige dwergvleermuis. Binnen het onderzoeksgebied zijn geen paarverblijven en zwermplaatsen waargenomen.

Winterverblijven

Tijdens het onderzoek naar paarverblijven en zwermplaatsen is aandacht besteed aan invasies van vleermuizen in het onderzoeksgebied. Hierbij vertonen de vleermuizen een zwermgedrag welke kan duiden op winterverblijven van vleermuizen. Dit gedrag is niet waargenomen. De boomholtes op het terrein zijn niet geschikt als winterverblijfplaats. Deze zijn door middel van een boomcamera beoordeeld. Op basis hiervan is geconcludeerd dat het plangebied geen winterverblijven biedt voor vleermuizen.

Vliegroutes en foerageerzones

Tijdens de inventarisatieperiode mei- september zijn vier vleermuissoorten waargenomen die in het onderzoeksgebied foerageren. Dit zijn de gewone dwergvleermuis, meervleermuis, rosse vleermuis en ruige dwergvleermuis. Dit betrof voor elke soort enkele individuen. Het gebied is geen belangrijk foerageergebied voor de aangetroffen soorten. Er zijn geen typische vliegroutes aangetroffen. De waargenomen meervleermuis maakt gebruik van de bruggen naast de Abe Bonnemaweg als onderdoorgang. De meervleermuis foerageert boven het wateroppervlak en vliegt hierbij dus onder de duikerbruggen door. Hierbij is geen vaste vliegroute geconstateerd, maar dus wel het sporadisch gebruik van de duikers. Alle vleermuizen zijn beschermd onder tabel 3 Flora- en faunawet.

Figuur 7: Resultaten vleermuizenonderzoek Westpoort

3.5 Overige soorten

Binnen het projectgebied zijn waarnemingen gedaan van de haas en vos (pootafdrukken en vraatsporen). Dit zijn beide algemene soorten van tabel 1 Flora- en faunawet. Daarnaast zijn foeragerende individuen van de bergeend (circa 20), gewone gans (circa 30), kauw (circa 10), zwarte kraai (2) en kneu (6) waargenomen. Deze vogelsoorten hebben buiten het broedseizoen geen beschermde status.

4 Effectbeoordeling

4.1 Broedvogels

Binnen het plangebied zijn meerdere broedvogels aangetroffen. Voor alle broedvogels geldt dat deze verstoring kunnen ondervinden van de werkzaamheden zoals het vergraven van het terrein, kappen van bomen en vergraven van watergangen. Om deze reden dienen de werkzaamheden buiten het broedseizoen worden uitgevoerd. Het broedseizoen is per soort verschillend, globaal wordt de periode maart- juli gehanteerd. Indien desondanks werkzaamheden plaatsvinden binnen het broedseizoen dient voorafgaand te worden geïnventariseerd op broedvogels. Indien hierbij geen broedvogels worden aangetroffen kunnen werkzaamheden worden voortgezet. Indien er wel broedvogels worden aangetroffen, worden de nestlocatie gemarkeerd (in het veld of op kaart) en worden deze locaties en hun directe omgeving (straal circa 25 meter) ongemoeid gelaten tot het moment de jongen het nest zelfstandig hebben verlaten.

Van de aangetroffen soorten is alleen het nest van de buizerd jaarrond beschermd. Als gevolg van het nieuwe ziekenhuis met nieuwe afslag naar de ambulancepost zal de boom met het buizerdnest worden gekapt. Dit betekent vernietiging van de nestlocatie. Aangezien de buizerd niet in staat is zelfstandig een nest te maken, is dit nest jaarrond beschermd.

Voor het kappen van de boom met het buizerd nest dienen aanvullende maatregelen te worden getroffen, zie paragraaf 4.5.2 en 4.5.3.

4.2 Vissen

Tijdens de visseninventarisatie is de beschermde bittervoorn aangetroffen. Daarnaast is in april één kleine modderkruiper aangetroffen (Grontmij, 2011). Op basis hiervan kan worden geconcludeerd dat zowel bittervoorn als kleine modderkruiper voorkomen binnen het plangebied.

Ten behoeve van het nieuwe ziekenhuis worden enkele watergangen (deels) gedempt. Het is nog onduidelijk welke watergangen precies zullen worden gedempt. Naar verwachting gaat het in ieder geval om de watergangen welke dwars door het plangebied lopen. Uiteindelijk zal dit worden gecompenseerd door het graven van nieuw open water. Uitgangspunt is dat in de eindsituatie de oppervlakte aan open water gelijk blijft. Tijdens het dempen/ vergraven van de watergangen kan verstoring van bittervoorn en kleine modderkruiper optreden. Aangezien in de eindsituatie de wateroppervlakte niet afneemt, is er geen sprake van vernietiging van leefgebied. Indien hier niet aan kan worden voldaan, is alsnog ontheffing van Flora- en faunawet noodzakelijk.

Daarnaast geldt dat ten westen van het plangebied, langs de N242, een nieuwe natuurvriendelijke oever wordt aangelegd. Dit betekent een verbetering van het leefgebied van bittervoorn en kleine modderkruiper.

Voor het dempen en vergraven van watergangen dienen aanvullende maatregelen te worden getroffen, zie paragraaf 4.5.1 en 4.5.3.

4.3 Amfibieën

Binnen het plangebied komen algemene soorten bastaardkikker en kleine watersalamander voor. Beide zijn beschermd onder tabel 1 Flora- en faunawet. In het kader van ruimtelijke ingrepen en ontwikkelingen geldt een algehele vrijstelling voor deze soorten. Er hoeven in dit kader geen aanvullende maatregelen te worden getroffen.

4.4 Vleermuizen

Nader onderzoek naar vleermuizen heeft uitgewezen dat vleermuizen slechts foeragerend gebruik maken van het plangebied. Er zijn geen vaste verblijfplaatsen aanwezig. Ten behoeve van het nieuwe ziekenhuis worden enkele bomen gekapt, terrein vergraven en sloten gedempt.

Deze ingreep maakt het terrein minder geschikt als foerageergebied van gewone dwergvleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en meervleermuis.

Leefgebied van vleermuizen bestaat uit een netwerk van meerdere vaste verblijfplaatsen met daartussen vliegroutes en foerageergebied. Het plangebied (met foerageergebied) maakt dus slechts een klein deel uit van zo'n leefgebied. De nieuwe inrichting waarbij circa tweederde van het terrein wordt ingericht met bebouwing/ verhard oppervlakte en het overige deel (een derde) met nieuwe beplanting en open water kan in de eindsituatie nog deels functioneren als foerageergebied (en vliegroute). De daadwerkelijke inrichting kan hier aan bijdragen (juiste lijnen en beplanting).

Onderzoek heeft uitgewezen dat het plangebied geen belangrijk foerageergebied bezit van de aangetroffen vleermuissoorten. De voorgenomen ontwikkeling heeft geen vernietiging of versnippering van leefgebied tot gevolg. Daarnaast is het uitgangspunt dat de werkzaamheden slechts overdag worden uitgevoerd en dat er dus geen sprake is van verstoring (overdag verblijven de vleermuizen buiten het plangebied). Er wordt aanbevolen om bij de inrichting van het openbaar groen en het aanbrengen van nieuwe verlichting rekening te houden met vleermuizen. Dit houdt onder andere in dat de verlichting niet uitstraalt op de omgeving en de beplanting, maar puur alleen uitstraalt op het wegdek. Daarnaast geldt de aanbeveling nieuwe beplanting aan te laten sluiten op bestaande (te handhaven) structuren en soorten in de omgeving. Tot slot geldt dat de meervleermuis gebruik maakt van de duikerbruggen aan de Abe Bonnemaweg. Deze dienen te blijven gehandhaafd.

Voor de voorgenomen ontwikkeling is voor vleermuizen geen ontheffing Flora- en faunawet noodzakelijk.

4.5 Ontheffing Flora- en faunawet

Voor het (plaatselijk) dempen/ vergraven van de watergangen langs de N242 en Westtangent is reeds een ontheffing Flora- en faunawet verleend. Deze ontheffingsaanvraag (kenmerk FF/75C/2011/0219) heeft enige overlap met het plangebied van Westpoort en is aangevraagd met betrekking tot bittervoorn, kleine modderkruiper en het buizerdnest. In de aanvraag voor de reconstructie van N242 / Westtangent is op basis van voorgestelde maatregelen (+ aanvullingen) vrijstelling verkregen. Dit betekent dat de werkzaamheden zonder ontheffing mogen worden uitgevoerd. Om deze reden wordt aanbevolen om deze voorgestelde en aanvullende maatregelen over te nemen binnen het plan en realisatie van Westpoort. Op deze manier wordt dezelfde werkwijze gehanteerd en kan naar redelijkheid worden verwacht dat op deze manier overtreding van Flora- en faunawet wordt voorkomen. Deze maatregelen moeten worden uitgewerkt in een ecologisch werkprotocol.

In deze paragraaf worden de desbetreffende maatregelen en voorwaarden uitgeschreven.

4.5.1 *Bittervoorn en kleine modderkruiper*

Voor de eindsituatie wordt aanbevolen om natuurvriendelijke oevers aan te leggen. In de huidige situatie zijn de meeste oevers beschoeid. Door natuurvriendelijke oevers aan te leggen ontstaat een geleidelijke overgang van land naar water waar zich een rijke oevervegetatie kan ontwikkelen. De vissen kunnen hier hun kuit op afzetten, beschutting vinden en foerageren, dit zal het leefgebied van de soorten dan kunnen verbeteren.

Ter aanvulling zijn hiervoor de volgende maatregelen vereist.

- De nieuwe watergangen dienen voorafgaand aan de demping te worden gerealiseerd. De nieuwe watergang dient geschikt te zijn voor de bittervoorn en de kleine modderkruiper. De ecologische kwaliteit van de nieuwe watergang dient beoordeeld te worden door een deskundige op het gebied van vissen.
- Voorwaardes uit de ontheffing dienen te worden uitgewerkt in een ecologisch werkprotocol. Alle betrokken partijen, met name ook de uitvoerende op de bouw- of projectlocatie, dienen van het werkprotocol op de hoogte te worden gesteld.

4.5.2 Buizerd

- Gedurende de uitvoering van de werkzaamheden wordt rekening gehouden met het broedseizoen van de buizerd. Dit betekent dat de boom met het buizerdnest en de bomen in de omgeving hiervan worden gekapt buiten het broedseizoen van de buizerd. De kapwerkzaamheden vinden in de periode januari/ februari 2012. Het broedseizoen van de buizerd dient door een ter zake kundige te worden vastgesteld.
- *Gezamenlijk met een deskundige op het gebied van roofvogels zal ter plaatse worden gekeken of het zinvol is om het nest te verplaatsen. Dit dient te geschieden ruim voordat de buizerds hun nest in gebruik nemen. De deskundige dient dit te begeleiden.*
- *Er wordt een beplantingsplan opgesteld waarbij nieuwe bomen (vergelijkbare soorten) langs de weg worden teruggebracht. Ook worden knotwilgen langs de natuurvriendelijke oevers teruggebracht.*
- *Het bosplantsoen ten westen van de weg zal gehandhaafd blijven en deze wordt daarnaast uitgebreid met nieuwe vlakken, deze plantsoenen worden aangeplant met soorten zoals meidoorn, veldesdoorn en hondroos.*

Door het uitvoeren van bovenstaande maatregelen wordt voorkomen dat er verbodsbepalingen genoemd in artikel 11 van de Flora- en faunawet overtreden worden. De functionaliteit van de vaste rust- en verblijfplaatsen van de buizerd komt niet in het geding. Een ontheffing is dan ook niet nodig (aldus Dienst Regelingen, Min EL&I).

De *cursief* gedrukte teksten zijn van toepassing op realisatie van de reconstructie N242/ Westtangent en zijn niet direct van toepassing op het terrein van Westpoort. Ten behoeve van de reconstructie N242/ Westtangent is een beplantingsplan opgesteld. Voor het terrein van Westpoort is dit nog niet gebeurd, maar dit is wel noodzakelijk. Het beplantingsplan van Westpoort dient aan te sluiten op bovenstaande maatregelen.

Tot slot geldt dat de boom met het buizerdnest binnen de realisatiefase van reconstructie N242/ Westtangent al zal worden gekapt en de nodige mitigerende maatregelen worden getroffen. In het kader van realisatie van het nieuwe ziekenhuis hoeft hier verder (naast een beplantingsplan) geen rekening mee te worden gehouden.

4.5.3 Zorgvuldig handelen

Om zorgvuldig handelen te garanderen zijn de volgende maatregelen vastgesteld:

- werkzaamheden in het watersysteem dienen buiten de kritische periode van voortplanting plaats te vinden, deze kritische periode loopt globaal van maart tot en met augustus;
- voorafgaand aan de demping en/of vergraven van watergangen dient eerst de nieuwe watergang met natuurvriendelijke oevers voor de bittervoorn en de kleine modderkruiper te worden aangelegd. Hierbij geldt dat het oppervlakte aan te dempen water minstens één op één wordt teruggebracht. De ontwikkeling van het ecosysteem in de nieuwe watergang met vegetatie en dergelijke, neemt echter een tijd in beslag. Ten tijde van de demping zal de nieuwe watergang nog niet dermate zijn begroeid dat voldoende vegetatie aanwezig is. De vissen die tijdens de werkzaamheden worden afgevangen, worden uitgezet in geschikt habitat. Dit wordt tijdens het afvangen beoordeeld door een deskundig op het gebied van vissen;
- *via een duiker onder de Westtangent, ter hoogte van de straat IJsbeer, ligt een bestaande duiker welke verbinding maakt tussen watersystemen ten noorden en ten zuiden van de Westtangent. De nieuwe watergang staat hiermee ook in open verbinding. De vissen welke worden afgevangen en uitgezet, kunnen dus de watergang opnieuw betrekken;*
- werkzaamheden dienen één kant te worden opgewerkt, zodat de bittervoorn en kleine modderkruiper te allen tijde en vluchtmogelijkheid hebben;
- indien watergangen geheel worden gedempt, dienen de watergangen geheel te worden afgedamd om vervolgens de watergang langzaam leeg te pompen tot circa 5 á 10 cm resterende waterlaag. Vervolgens worden alle vissen (ook algemene soorten) afgevangen en buiten het werkgebied uitgezet. Dit dient onder begeleiding van een deskundige op het gebied van vissen plaats te vinden;

- naast de vissen worden tevens de gastheren, zoetwatermossels, verplaatst buiten het werkgebied.

Indien bij de realisatie van het nieuwe ziekenhuis bovenstaande maatregelen worden overgenomen, wordt voorkomen dat er verbodsbepalingen genoemd in artikel 11 van de Flora- en faunawet overtreden worden. De functionaliteit van de vaste rust- en verblijfplaatsen van de buizerd, bittervoorn en kleine modderkruiper komt niet in het geding.

Indien echter niet aan deze voorwaarden kan worden voldaan, dient alsnog ontheffing van Flora- en faunawet te worden aangevraagd.

5 Conclusies en aanbevelingen

5.1 Conclusies

Broedvogels

Binnen het plangebied komen meerdere (algemene) vogelsoorten tot broeden. De werkzaamheden, zoals het vergraven van het terrein en kappen van bomen, dienen buiten het broedseizoen te worden uitgevoerd. Daarnaast bevindt zich buiten het werkgebied een jaarrond beschermd nest van een buizerd. Het kappen van de boom met het buizerdnest, vindt plaats buiten dit project.

- Er dient voor Westpoort een beplantingsplan te worden opgesteld, welke aansluit op het beplantingsplan van N242/ Westtangent.

Vissen

In het watersysteem binnen het plangebied zijn de beschermde vissoorten bittervoorn (tabel 3) en kleine modderkruiper (tabel 2) aangetroffen. Bij het dempen/ vergraven van watergangen kan verstoring van beide soorten optreden. Om negatieve effecten te voorkomen, wordt als volgt te werk gegaan:

- werkzaamheden in het watersysteem dienen buiten de kritische periode van voortplanting plaats te vinden, deze kritische periode loopt globaal van maart tot en met augustus.
- voorafgaand aan de demping en/of vergraven van watergangen dient eerst de nieuwe watergang met natuurvriendelijke oevers voor de bittervoorn en de kleine modderkruiper te worden aangelegd. Hierbij geldt dat het oppervlakte aan te dempen water minstens één op één wordt teruggebracht. De ontwikkeling van het ecosysteem in de nieuwe watergang met vegetatie en dergelijke, neemt echter een tijd in beslag. Ten tijde van de demping zal de nieuwe watergang nog niet dermate zijn begroeid dat voldoende vegetatie aanwezig is. De vissen die tijdens de werkzaamheden worden afgevangen, worden uitgezet in geschikt habitat. Dit wordt tijdens het afvangen beoordeeld door een deskundig op het gebied van vissen.
- werkzaamheden dienen één kant te worden opgewerkt, zodat de bittervoorn en kleine modderkruiper te allen tijde en vluchtmogelijkheid hebben.
- indien watergangen geheel worden gedempt, dienen de watergangen geheel te worden afgedamd om vervolgens de watergang langzaam leeg te pompen tot circa 5 á 10 cm resterende waterlaag. Vervolgens worden alle vissen (ook algemene soorten) afgevangen en buiten het werkgebied uitgezet. Dit dient onder begeleiding van een deskundige op het gebied van vissen plaats te vinden.
- naast de vissen worden tevens de gastheren, zoetwatermossels, verplaatst buiten het werkgebied.

Vleermuizen

Op basis van het nader onderzoek kan worden vastgesteld dat binnen het plangebied geen vaste verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn. Het plangebied dient wel als foerageergebied van gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis en meervleermuis alle beschermt onder tabel 3 Flora- en faunawet.

De voorgenomen ontwikkeling heeft geen vernietiging of versnippering van leefgebied van vleermuizen tot gevolg. Dit is mits de duikerbruggen onder de Abe Bonnemaweg, blijven gehandhaafd. Daarnaast geldt dat de werkzaamheden overdag worden uitgevoerd en er daarom ook geen sprake is van verstoring van vleermuizen, in dit kader is geen sprake van overtreding van verbodsbepalingen van Flora- en faunawet.

5.2 Aanbevelingen

Voor de inrichting van het terrein Westpoort zijn in het kader van flora & fauna enkele aanbevelingen te maken. Omdat de inrichting van het terrein niet is uitgewerkt, kunnen deze aanbevelingen mogelijk nog worden meegenomen:

- voor de inrichting van het nieuwe open water wordt aanbevolen om natuurvriendelijke oevers aan te leggen. Deze oevers bieden een geleidelijke overgang van land naar water waar een rijke vegetatie kan ontwikkelen. De vissen kunnen hier hun kuit op afzetten, beschutting vinden en foerageren. Naast vissen biedt het tevens geschikt foerageergebied voor amfibieën, kleine zoogdieren, vleermuizen en vogels;
- verlichting wordt bij voorkeur vleermuisvriendelijk aangelegd. Dit houdt in dat armaturen worden gebruikt wel verstrooiing van het licht naar de omgeving (water en beplanting) beperken en juist op het wegdek schijnt. Daarnaast heeft het de voorkeur om gebruik te maken van amberkleurig licht;
- indien nieuwe beplanting en bomen worden aangebracht, wordt er aanbevolen om deze aan te laten sluiten op bestaande structuren en lijnen in de omgeving. Op deze manier ontstaat een netwerk, waar fauna tijdens migratie gebruik van kan maken.

Tot slot wordt aanbevolen om een ecologisch werkprotocol op te stellen waarin de mitigerende maatregelen zijn verwerkt. Voor de juiste ecologische begeleiding van de werkzaamheden is een planning van de uitvoering noodzakelijk.

Literatuurlijst

Dienst Regelingen; Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie. Beschikking Flora- en faunawet FF/75C/2011/0219.

Dijk, A.J. van, 2004, Handleiding Broedvogel Monitoring Project (Broedvogelinventarisatie in proefvlakken), SOVON Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen.

Grontmij, 2008. Quick scan gebiedsontwikkeling Westpoort, Heerhugowaard.

Grontmij, 2011. Visseninventarisatie Westtangent N242 Heerhugowaard; Resultaten visseninventarisatie. Grontmij, mei 2011.

Spikmans, F, T. de Jong, F.G.W.A. Ottburg & J. Kranenbarg, 2008, Methodiek en richtlijnen voor verspreidingsonderzoek naar bittervoorn, kleine modderkruiper en grote modderkruiper. Stichting RAVON, Nijmegen.

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging en Gegevensautoriteit Natuur 2011. Vleermuisprotocol 2011, 30 maart 2011